

НАРІД, А НЕ УРЯД, ЛОВИНЕН РІШАТИ
ПРО ВІЙНУ, КАЖЕ ГАВТОН

НЮ ЙОРК. — Алесон Гавтон, бувший амбасадор до Великої Британії, заявився за зміну американської конституції в тім напрямі, щоби про виповнення війни рішав нарід, а не уряд. Війну мав би виповнити уряд доперва той, коли би нарід заявився за неї дорогою голосування.

Гавтон каже, що уряди пхають дуже часто на рід до війни проти їх волі. Він не годен аргументи, як це може бути, щоби в теперішніх демократичних часах, коли нарід знищує автократію, уряд мав право рішати про таку важку справу як виповнення війни. Гавтон переконаний, що уряди накликають війни народам. А вислід з того такий, що по останній світовій війні, яка була війною, щоби „зробити кінець війнам“, маємо до діла з не більшими воєнними приготуваннями ніж це було до 1914 року.

Гавтон переконаний, що й нарід був би за війну, коли би були до цього дієсні причини. Але досі було так, що уряди фабрикували причини, а потім при допомозі пропаганди робили ті причини популярними „серед“ народу.

Гавтон каже далі, що нарід вибирає уряд для домашніх потреб, даючи йому змогу рішати в таких справах як прогібція цих тарифа, а ніколи в таких як війна, про що при виборі нема мови. Як уряд поробить помилки, то при наступних виборах нарід його усуває і помилки направляє. З війською мається справа інакше. Коли уряд виповнів війну, лихого годі вже напирати.

КЛОПОТИ З ДОВГАМИ.

ВАШИНГТОН. — Дня 15 грудня припадає речення сплати рат воєнних довгів деякими європейськими державами. Тому, що Гуверова мораторія не є ще затверджена конгресом, держави повинні ті рати сплатити. Вашингтонський уряд в клопоті, конгрес не спить за затвердження мораторії. І тому віддав опінію, що уряд не буде „критикувати“ тих держав, які в той день не виявляються зі своїх зобов'язань.

РЕСКОБ ЗА МОКРУ ПЛЯТФОРМУ.

НЮ ЙОРК. — В демократичній партії ведеться тиха, але завзята боротьба між двома фракціями. По одній стороні стоїть бувший губернатор Сміт і Джан Рескоб, голова Краєвого Народного Демократичного Комітету. Обидва є за те, щоби демократична краєва конвенція займалася за знесення прогібцій. По другій стороні стоїть Френклін Рузвельт, ньюйорський губернатор і один з найвпливвішх демократичних есентіальних кандидатів на президента, котрий є проти такої декларації. Він має багато сторонників, котрі є тої думки, що така платформа розбіє демократичну партію.

ЧЕРЧИЛ ПОТОВКАЄ В АВТОМОБІЛЕВІМ
ВИПАДКУ.

НЮ ЙОРК. — Вінстон Черчилль, славний британський державний муж, котрий прибув до Злучених Держав, переходив улицю, не зважаючи на світла і рух. Наслідок був такий, що переїжджаючи автомобілем ударив його в плече, та повалив на землю. Черчила відвезено сейчас до шпиталю.

Черчил не визнавався на світлах і тому переходив в невідповідний часі.

АТАКУЮТЬ КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ В МЕКСИКУ.

МЕКСИКО СІТІ. — Якій 500,000 паломників з Мексика й ріжних країв Подунав'я Америки прибули на свято 400-літньої річниці легендарної поєвн Діви Марії в Гвадалупі. Отче свято, як і паломництво, стало предметом атаки з боку бувшого міністра Леоно, директора „Ель Насьональ“, офіційного органу народної революційної партії, котра тепер є при владі в Мексикі. Леон є також близьким приятелем бувшого президента Каеса.

В органі партії забрали слово ріжні визначні діячі й зайняли за те, щоби уряд вже скінчив з „поганькими святами в Гвадалупі“ як і з „визиском мексиканського народу“. Генерал Тревіно каже, що свято в Гвадалупі належить до тих, які на протязі історії людськості служили фанатикам на те, щоби „в тяжких часах визискувати темних і бідних людей“. Сенатор Родрігез заявив, що Гвадалупа дала „римському духовенству нагоду до визиску народу“.

Разом з тим генерал Каес розважав військову банду, яка града підчас релігійного торжества в Гвадалупі.

ЯПОНИЯ ЗНИЧАЄТЬСЯ НАД КОРЕАНЦЬМИ.

ВАШИНГТОН. — Д-р Зигмунд Рі, президент провісирного правителства Корейської республіки, котрий прибув до Вашингтону, щоби вести пропаганду за незалежність Кореї, каже, що японська армія в Манджурії вбила коло 1,200 корейських фермерів і студентів.

ПОЛЬСЬКІ КОМУНІСТИ
І СХІДНА ГАЛИЧИНА.

Часопис „Советская Трибуна“ оглоосила постанови польської комуністичної партії з нагоди терористичних та саботажних актів у Східній Галичині. В рішенні кажеться, що комуністична партія повинна допомагати цим терористичним актам, бо вони можуть бути доповненими засобом у спільної революційної боротьби.

РОЗВ'ЯЗУЮТЬ УКРАЇНСЬКІ
ЧИТАЛЬНІ.

Дрогобицьке староство розв'язало читальню „Просвіти“ в Найдорфі (Дрогобицького повіту). Як причину розв'язання подає староство те, було би це голова тієї читальні, Василь Жирняк, на Шевченківській Консерті (12-го квітня ц. р.) вигосив протидержавну промову, в якій, як це говориться в ореченні дрогобицького староства, зважав присутніх до будівництва України, а свою промову закінчив окликами: „Голочина, Добляка ібер аз-зес“ (Голочина, Німеччина понад усе).

ВИДАВНИЧА КРИЗА
В НІМЕЦЬКІНІ.

Протягом дев'ятих місяців ц. р. вишло в Німеччині 8,446 книжок. Минулого року протягом дев'ятих місяців вишло 9,424 книжок.

ФІЛЬМА ТРОХ ВИМРІВ.

Московським емігрантам у Шангаї вдалося збудувати апарат для висвітлювання фільмів з 3-х вимірах. Колиб ця вистка справдилася, то ми бачили б на екрані фільму з третім виміром — глибокою, чого досі не вистало для доброго представлення осіб і предметів на екрані.

ПОЖЕКА.

В селі Любешків, пов. Кременець, згоріло 12 мешканців домі і 35 господарських будівель з живим і мертвим інвентарем. Шкоду обчислюють на 200 тисяч золотих.

ОФЕНЗИВА ПРОТИ КОРСИ-КАНСЬКИХ БАЙДИТІВ.

Юліція і жандармери продовжують акцію проти корси-канських байдитів. Останніми днями заарештували 60 розбійників. Арештованих узяли в приморське містечко Аяччо, де їх підляють панцирні авта. Арештування в селі Парі-ка виконано при допомозі машинних крісів та гармат.

НАЙМЕНШИЙ ЛІТАК СВІТУ.

Два куринські аніахидики, брати Фріганні, будували літак. На виставі на летуєській площі в Турині призначили цей літак найменшим у світі (його довжина сягає 4,40 м, висота 1,40 м, а вага літає 135 кілограмів).

СІЛЬКІ ДОБУВАЮТЬ
ЗОЛОТА В КАНАДІ.

У вісьмох місяцях біжучого року в Канаді добуто 4,722,667 унцій золота, вартості \$35,600,000, або 30 відсотків більше ніж за той же торік. Обсяг продукції золота в 1930 р. до Канади займала в світі друге місце після південної Африки і побіля Злучених Державин.

СОВІТСЬКІЙ ПРОШЕЯ НЕ
ПРИЗНАЮТЬ В ЄВРОПІ.

Швайцарські влади ухвалили цікаву постанову в справі совітських грошей. Німецька доматілася видати одного фальшивника совітських грошей у Німеччині. Швайцарські влади відкинули це жадання, мотивуючи його тим, що червонець не є міжнародно визнаною валютою і його фальшування не є злочином.

ВИКЛЯТИ ПРОТОРЕЯ
ТАБІНСЬКОГО.

Бувший ректор кременецької духовної семінарії, о. протоєрей Табінський, перейшов на унію. На зарядження мітрополита Дениса в невідомі і листопада, снім священника під проводом єв. Симона викляти торжественно о. Табінського в церкві монастиря Богородице. Це подало до відома православним у тоїсам часі у всіх парохіальних церквах на Волині.

Знає, що як те „торжественно“ викляти зібрався до церкви вже чортосеміть місяців до святої Пасхи, а проповідники вигосили проповіді каліченою українською мовою, щоби скриніти в масах „заставу русської церкви“.

ЗЛОВЖИВАННІ У ВІСЬКО-
ВІХ КАСАХ.

Арештували в Ярославі по-ручницю Б. Громика, урядника військового УПІ, студента І. Майсєнєльського і відставного до військової тормі. Крім того арештували сержанта І. Заграйчика, якому доказали зловживання державними грошми на 2,000 зол.; обох перших арештували під замітом зловживання вище 30,000 зол. Оба воїни жили надто розпратно, що впадо в око всім; а після виявлення зловживань переїхав до Варшави приїхав до Ярославля капітан Партика з пригтованим наказом арештовати.

НЕЩАСНА ПОДРОЖ
„ЗАЩЕП“.

Іван Володарчук із Явигів, пов. Рудки, сів до поїзда, щоби поїхати до Стрия. Не вважачи, тому відбував свою подорож „зайцем“ на криїй вагону. Коли поїзд минав міст між Королупищем і Рудками, він вдарив головою до залізничного стовпа мосту та згинув; аж до самого Самбора приїхав додому труп нещасного подорожнього.

ВИКОНАННЯ ДВОХ ПРИСУ-
ДІВ СМЕРТІ.

На подвір'ї турчуської в'язниці висічено прискуд на двох байдитів, яких наклали суд за злочин на кару смерті через похибність. Вони називаються: Естеро Каліжжисиний і Едмунд Шалке.

ДІТЯЧИЙ СУД.

З Букарешти доноситься, що міністер судництва ввесе законопроект про започаткування суду для дітей. Суддями цього суду будуть виключно жінки.

РОЗКОПИ НА РАДЯНСЬКІЙ
УКРАЇНІ.

Археологічні експедиції, вислаї за Академії Наук у Ленінграді, відірвали біля села Костинини (Вороніччина) людську оселю зперед 25,000 літ. В оселі аналізи домашнього знаряддя та кілька різьблених кам'яних і кістяних статуеток.

МІЛІТАРИЗАЦІЯ ПОЛЬСЬКИХ
ЗАЛІЗНИЦЬ.

Польський сейм принав у третю читання законопроект, на основі якого надається президентові право вразі потреби милітаризувати польські залізничні дороги. У цьому випадку весь персонал залізничних доріг переходить на воєнний стан і повинувється військової дисципліни. Залізничники й опозиція горячо протестували проти ухвалення цього закону.

ЗРІСТ НАШОГО МУЗЕЮ.

Музей Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, вул. Чернецького 24, мав до кінця 189 каталогів чисельну приросту до ч. 22,334 включно. В поодинокі відділи прибуло предметів: археології 131, етнографії 185, олівкової старовина 4, малюнків 1, рисунок 1, графіка 1, різьба 1, медалі 4, монети 88, банкноти 32, історичні пам'ятки 40, фотографії 40, фотографії 370, гравюра 1, томографії 1, портретні відбитки 127, цинкові каліш 2, альбомів 1, репродукцій 2, 3 цинкових ларів сіль відмітних археологічних збірок упр. Осовця з Бєзліа біля Золочева (58 предметів надбужанської та височий культури), збірку вишивок А. Стефановича (65) з Поділля та Покуття, збірку волинських вишивок (76) проф. В. Веселовського з Кременя та збірку фотографій українських та чужих діячів (82) проф. д-ра І. Зілинського з Кракова.

АНГЕЛИ МІСТА МОНСА.

Біля безлігського міста Монса йшла в 1914 р. велика боротьба між німцями та євреями (антантами). У ній поминалися над окопами ангели та інші святи. Довго приїжджали вчені над цим явищем. Щойно недавно бувший німецький військовий розвідчик, полковник Фр. Гендєрберт висвітлює цю справу в американській пресі. Показується, що це німці кидали ракети, які вилітали з воєнної „ангелів“, намагалися вони налякати ними рядовиків союзних військ, але це не вдалося. Полковник Гендєрберт каже, що бовіи „ангели“ підбавлювали англійських воїнів.

280-ЛІТНІЙ ЮНАК.

Англійська преса повідомляє, що в одному селі біля Пенкуні мешкає 280-літній Китаєць, Ле-Цін-Юн. Ця чарівна людина сїту має неабиякий доказ своєї старечості: збірку нігтів 30 см. довжиною. Ле-Цін-Юн придержується традиції втигати нігті щойно тоді, коли вони виростають 30 см., а цілу збірку переполює до сї. Він питає дитиняки відповісти широту „Силку, як черепашка, хочи мов бують; сплю, як неє“. Лікари переконані, що він „злоровий, як риба у воді“.

РУМУНСЬКІ ДЕЗЕРТИРИ
В БОЛАГІ.

У Варні згодошилися сім румунських воєновирів. Вони заявили, що перейшли тайком границю, щоби відтягнутися від військової служби.

ЗЛОВИЛИ ФАЛЬШІВНИКІВ.

Большеницьку фабрику фальшивих папиротів ліквідували в Бїлі. Та фабрика доставляла папиротів — большеницьким шпигунам. Арештували 14 осіб.

В ЯПОНІІ СФОРМОВАНО НОВИЙ УРЯД

УРЯД СКАСУВАВ ЗОЛОТІЙ МІРНИК ВАЛЮТИ. ВІЙСЬКОВІ ДОМАГЮТЬСЯ ПІДСИЛЕННЯ АРМІІ В МАНДЖУРІІ.

ТОКІО (Японія). — На чолі нового японського уряду став 76-літній лідер парламентної меншости, Кі Інукай. Новий уряд дуже легко може повалити парламентна більшість при кождім голосуванні, коли воля не буде згідна з пропозиціями, або з політикою уряду. Та в поінформованих колах кажуть, що цей уряд у всякому разі може продержатися прийнятним уряд, бо тепер Японія не в стані робити нових виборів через брак коштів.

Перед урядом стоїть дуже тяжке завдання ратувати Японію в її фінансовій та економічній краї. Першим рішучим кроком нового уряду було скасування золотого мірника японської валюти та заборона вивозу золота за кордон. Міністер фінансів каже, що впровадження в 1929 році золотого мірника валюти в Японії викликало відразу зріст економічно-фінансових клопотів і наразі сучасну кризу.

Японські милітаристи домагються підсилення армії в Манджурії. Посилив до 15,000 або прийняли негайною посліскою 5,000 свіжого війська. Населення й фінансово-промислові кола ще покищо здержано ставляться до нового уряду, а тому годі сказати, чи зміна піде на ліпше, чи на гірше для Японії.

В МАНДЖУРІІ БЮТЬСЯ ДАЛІ.

МУКДЕН (Манджурія). — Над рікою Ляо, недалеко містечка Лянчипу, приїшло до бійки між кількома Японцями й китайськими бандами. На поміч Японцями приїшли 60 інфантеристів, які вигнали з містечка китайські регулярні й нерегулярні військові частини. Містечко є тепер в руках японського війська.

Підчас бійки вбито двох Японців, а кількох поранено. Втрачені Китайцями ще не відомо, але судячи по тому, що Китайці поспішно й безладно тікали перед Японцями, вони мусіли мати значні втрати.

60 ОСІБ ЗАГІНУЛИ ПІДЧАС СТРАШНОЇ БУРІ.

ЛОНДОН (Англія). — Над європейськими берегами, починаючи від Середземного моря й до норвезької півночі, пронеслася страшна буря. Вона затопила 3 пароплави, а багато суден дуже ушкодило. Підчас бурі загинули 60 осіб. Найбільше загинуло на Середземному морі, де розбився італійський військовий пароплав, на якому загинули 30 моряків. 100 інших з його залоги ледви врятували кружляки.

ФРАНЦІЯ ЗАКЛОПОТАНА ПІТЛЕРОМ.

ПАРИЖ (Франція). — У Франції нема одної опінії щодо можливості захоплення в Німеччині влади Гітлером. Більшість вважає прихід Гітлера до влади початком європейської катастрофи, бо це значиме коли не нову європейську війну, то в всякому разі нову революцію. Мало хто прить у те, що Гітлер зможе перевести всі реформи, які він годосить, і задовольнити ними населення. Шкорше буде навпаки: населення зневірється в Гітлера, а тому кинеться в інший бік шукати порятунку.

Таксамо більшість думає, що Гітлер з Францією воювати не зможе, але не буде виконувати постанов верзайського миру й платити репаратії. Спокійніші політики радять Франції підтримати Брінгана в боротьбі з Гітлером, для чого треба дати в руки кандидата козирі, поробивши певні поступки в репаратіях.

В РОСІІ МАЛО ЦІКАВЛЯТЬСЯ ПОДІЯМИ
В МАНДЖУРІІ.

МОСКВА (СССР). — Внутрішні клопоти в Росії мало лишають часу й місця в газетах для подій у Манджурії. Всі комуністичні газети тепер переповнені статтями на теми про внутрішні недовомання радянської Росії, а тому загальновійсний політичний вони дають дуже мало місця.

Навіть загрожене становище зі сторони Японців Східно-Китайської залізниці, що знаходиться в китайсько-російському володінні, викликає тут великі зацікавлення. В Москві ні разу не було демонстрацій проти японського посольства й не чути взагалі протияпонських настроїв на вулицях міста.

МАГОМЕДАНІ ПРОТИ ЖИДІВ У ПАЛЕСТИНІ.
ЕРУСАЛІМ (Палестина).

— На магомеданському конгресі, що тут відбувається, панують ворожі настрої проти жидівської колонізації Палестини, а також проти того, що Жиди задумують збудувати в Палестині свою державу. На конгресі представлений не лише палестинські магомедани, але й загалі магомедани з Малого Азії та з інших країн світу. На конгресі ухвалено кілька резолюцій проти жидівської колонізації Палестини і впрогос переті Лїгоно Навїт та перед Англією, що підтримує політику Жидів-сіоністів супроти Палестини, що небажано-сильно колонізацію Жидами Палестини й заглиблює намір збудувати там жидівську державу. Зокрема конгрес звертається до магомеданського світу, щоби нові збойкотували всі жидівські вироби, які йдуть з Палестини.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Stratford newspaper published only except Sundays and Holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1102
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Three months or less	PERIODICITY:
One year	Three months
Two years	Six months
Three years	One year
	Two years
	Three years

For advertisement rates and other information, apply to the Editor.

3 Канади нашіхти виставити гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. "Свобода": Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. С. Montgomery 5-1838.

Address: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

"РІЗДВІЯНИЙ ДАРУНОК" МЕЛОНА

Платити податки не належить для загалу, до приємності навіть у найліпших сахах. Шкоди перша говорити про потребу платити ще вищі податки в часі економічної кризи і безробіття, і то платити тим, котрі й так ледви живуть. А такого треба надіятися, якщо перейде в конгресі податкової пропозиції Мелона.

Державний бюджет вказує величезний дефіцит. У минулі роки вивинив недобір \$902,000,000, а в б.ж.ч.м. вивинив, як обчислюють, \$2,123,000,000. У наступних роках рахуються з недобором на суму \$1,417,000,000. Разом предкладає нам секретар скарбу, Ануру Мелон, недобір, який вивинить \$4,442,000,000, себто таку величезну суму, якої величезно звичайному чоловікові прямо годі собі уявити.

Ці річ зрозуміла, що Мелон, як секретар скарбу, намагається знайти вихід зі скрутного фінансового положення держави і заявляється за нові податки. І населення здає собі добре справу з того, що треба комуся державу скарбину заповнити, та що тим "кимсь" буде населення. Але як кожне населення, так і американське складається з багатих і бідних. На багатих можна більше натиснути і вони ще не провалиться під тим тягаром, а бідним можна попустити, бо їх і без нових податків біда доїдає.

В податковій проєкті Мелона бачимо, що Мелон відступив від 40% максимального спадкового податку, заведеного 1924 р., а знизив його до 25%. З такої знижки користають тільки багаті люди, а терпить державна скарбниця, зглядаючи люди бідніші, котрі мусять покрити грошові втрати, які повстають через пільгу, дану багатим. Якби спадковий податок в Америці був такий, як у Великій Британії, то він дав би такий дохід, що не треба би Мелону заводити цілу купу ріжнородних нових податків, які він тепер пропонує.

І на те не треба забувати, що прогнібція є тим далішим нещастям, яке наліхає кишені бутлегерів і хабарників мільярдовими сумами, котрі повинні би бути в державній скарбниці.

Вкінці треба підністи ще й те, що держава видавала титулом сплати довіг за останніх 10 літ кожного року по \$1,000,000,000. Сплатувала більше, ніж заходила потреба. А тепер можна би на якийсь час це припинити, а зате не накладати за великих податків, коли населення збідніло.

П. Котвиць.

ЧОТИРИ РОКИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

(Спогади бувшого комсомольця).

LX.

Висновки.

В цих споминах я старався, як міг, правдиво описати свої "митарства" на окупованій російськими, більшовицькими Українці. Ці митарства лише до деякої міри відбивають те, що безпечною, злиднів, душевних і фізичних мук, що в ній опинився наш народ. Ці роки, що я пробував під більшовицькою диктатурою, протвердили мене, примусили багатьох передумати про основні проблеми революції на Сході Європи та про сучасне положення українського народу. Обмірковуючи свої спостереження, я дійшов до деяких висновків, на які прошу ласкаво читачів звернути свою терпеливу увагу. Велика схида європейської революції за лютого 1917 року мала перед собою цілком конкретні й здійсненні завдання: ліквідацію решток поміщицько-дворянської системи з її абсолютним, некультурним масом, з її нападками, що тагнулювали самий розвиток народнього господарства.

На місці старої системи мала прийти демократія, народоуправство.

Але російська революційна інтелігенція не була підготовлена до відповідальної ролі —

керівника державою в момент революції. Російські меншешви, які єсери більше теоретизували, а коли їм влада сама пропала в руки (з березня 1917 р.), вони боялися взяти всю відповідальність за державну політику на себе. Ота відомою формулою, "настільки насильства", якраз типова для російських соціалістів, що за цією формулою брали участь у коаліційних урядових урядів після краху керейнців працелів в союзах з більшовицькими, як поки Ленін не покинув їх з рад.

Російські соціалісти боялися реакції з правого боку, як воно, як реакція, прийшла лінійно більшовицьким лідерам. Треба признати, що всі реакції і генерали з 1917 р., як Корнілов і Кримов, були в бою проти демократією лінійно, і що вони стали силою виконуючи наслідком більшовицьких експериментів, які виграли лідерів в одній і багатьох інших примусили її стати хоч би й з російською реакцією (на Донщині, Кубані, в Сибірі, над Волгою і т. д.).

Обставини в Росії так склалися, що маси людності не пережили жодного демократичного правління, як своєї влади, а після повалення нещадного й неуправляного прав-

М. Данильченко.

МОЖЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ КОЛЬОНІЗАЦІЇ В МЕКСИКУ

(Поміччєня і врахування з подорожі до Мексики).

Какуть, що можна помічати. Все це там дозрівало на два тижні раніше ніж у воденні землі — так як в Флориді або Каліфорнії, а в Катерині в Тексасі, — однак це ми можна з ними конкурувати мусімо бути перенісене фактичними. Головним джерелом іригації, на мою думку, мусімо бути ріка Сото ля Марина.

Найкраще та з найменшою затратою капіталу було б помпувати воду з ріки біля гавані Гвадалупе. Тут висота берега річки є на 50 до 60 градусів, а земля від цього місця повільно спускається вниз.

Тут положення землі та ріки дуже подібне до того землі берегів ріки Сир Дарі під Ходжентом в Туркестані, на який я помпуював воду для наводнення бавовняних плантацій ще перед світовою війною. Від того часу техніка пішла далеко вперед, що тепер поставити таку будівлю — справа легка й дешева.

Друга можливість наводнення, що вже вимагає більшого вкладу капіталу — але зате дає більше для експлуатації — це будувати на ріці перебіг, а в інших 30 милях води будувати землі Сан Романа, та вивести воду на землю каналом.

Однак питання будови мусімо бути добре досліджене фактичними інженерами. Я чув, що право на воду з ріки для маетку Сан Романа є обмежене, але нема сумніву, що мексиканський уряд дасть право на воду для наводнення всієї землі Сан Романа.

Фактичними інженерами в Тексасі думують, що ціла будова іригаційної системи вивинить 40 доларів за акер.

Коли земля буде іригована, то райони Сото ля Марина будуть рости всі рослини поміркованого та субтропічного клімату.

Тут ростимуть помаранчі, цитрини, грейпфрут, банани, фітін, виноград та багато інших овочів, а також різні агроди. Також добре могли б розвинути зимову культуру кавунів, динь, помідорів, зеленого гороху та фасолі; шпінату, салати, зеленої цибулі, редьки, солодкої барбарі та інші городовини.

Шлях "палатного перевороту" мені здається найближчим до здійснення саме в Росії, як є казав поет Пшкін, "народ бездомствує", і де "довготерпіня" стало майже національною рисою.

Коли я досі на Україні загдував Петлюру та Українську Народню Республіку, то зичив найближчим тому, що зичив іменами народні маси звуться спомини про ліпше, вище життя на Україні, коли український народ, під прапором демократії, міг хоч коротеньким незалежним розвиватися.

Можна співвіднести, що якраз в часі упадку більшовицької знову почався боротьба між московським антидемократичним центром і національним рухом повноволених народів, які згідні зі своєю традицією, йтиму під прапором демократії.

В широких масах на Україні нема ніяких ілюзій щодо можливості якогонебудь демократичного звязку, хоч би й справді: централізм настільки ввійшов у психологію асій Росії, а Росія настільки боїться всяких "сепаратизмів", що тепер, після пережитого та ще революції, виключено, щоб Росія погодилася на щось більше як на найкращу автономію України, не вважаючи на всі інші слова й обіцянки.

В російському суспільстві панують кули, а не права, і я переконаний, що напереді

штурмову дорогу до Матеморосу, яка пройде 25 миль від заходу частини маетку. Крім лінійної, та розвитку цукрової, того мексиканський уряд уявляє консервової та іншої промисловості досіди для будови садовості.

Зализніці від Матеморосу — на американській границі, до порту Тампіко і на зализніці мусімо пройти через маеток, однак брэк грошей затримує будову.

Будовую цієї зализніці інтересується також одна американська зализнічна компанія, але вона чекає, поки окупація ліній засясується.

Деякі кола інтересуються будовою порту, що мав би обслуговувати велику територію по обох боках Сото ля Марина. Від цього порту на яких 50 миль вгору ріки могли б користуватися річними парохами, а це давало б найдешевшу транспортую продуктів до океану, а звідти морські кораблі перевозили б товари у всі кінці світу.

Мені казали, що переріз геологічний по зализніці від Вікторію до порту Тампіко — коло 200 миль — коштує стількиж, як переріз океаном від Тампіко до Німеччини — поверх 3,000 миль.

Нафта.

Власник маетку Сан Роман вивинив нафтовий компані "право добувати нафту на землях маетку. За це право йому платити річн 30,000 доларів, а коли знайшли нафту та почали її добувати, то він ще доплачував матиме 6% "роялті" від цієї продукції.

Думаю, що така компанія як Імперіал Ойл (належить до групи Раффелера) не стала б платити такої ренти, коли б не мала надій знати там нафту.

Тепер нафтова індустрія, як і всі інші, переживає кризу, а тому ця компанія під цей час нічого там не робить.

Гидро-електрика.

Коли б будувалися греблі для іригації, то з невеликими додатковими витратами там можна би було добувати й електрику.

Електричної енергії могли б уживати порти, фермери, цукрові та консервові фабрики, молочарня та різні дрібні підприємства.

Висновки.

На мою думку, розвиток Сото ля Марини цілком залежить від іригації.

Коли земля буде наводнена, то її заселення піде дуже швидко.

Коли б рідшати: чи бути Україні самостійній, чи зістатися під владою імперіалістичної Москви. Проти перших років революції Україна тепер має ту вигоду, що українські маси абдулились до нового національного життя, свідомо, хочуть незалежності й за неї готові боротися. Право й правда на наших боці; я певний, що знайдеться в нас і сила, бо високі ясні, ідеї, волонери здатні викрасти найбільшу енергію в народних масах.

Перебуваючи в ССР, куди я їхав як у царство соціалізму, я ясно бачу, яку страшну реакційну ролю грає більшовицька диктатура. Зокрема на Україні всі вважають, що знають колективізацію за земельну й соціальною контролею, що повертає селян до катів панщини.

Закріпощення робітництва, небувалий у світі визиск, колісолоді пролтаріат і селянство мусімо працювати на державний капіталізм, самоволю ДІУ, терор, знищення свободи й порогора дурної сили до права, щоденна зневага людської гідності, глум над найвищими людськими почуттями — ось дієві обличчя більшовицького.

ро, а це в свою чергу збудить інтерес до будови порту, за західної частини маетку. Крім лінійної, та розвитку цукрової, того мексиканський уряд уявляє консервової та іншої промисловості досіди для будови садовості.

Зализніці від Матеморосу — на американській границі, до порту Тампіко і на зализніці мусімо пройти через маеток, однак брэк грошей затримує будову.

Будовую цієї зализніці інтересується також одна американська зализнічна компанія, але вона чекає, поки окупація ліній засясується.

Деякі кола інтересуються будовою порту, що мав би обслуговувати велику територію по обох боках Сото ля Марина. Від цього порту на яких 50 миль вгору ріки могли б користуватися річними парохами, а це давало б найдешевшу транспортую продуктів до океану, а звідти морські кораблі перевозили б товари у всі кінці світу.

Мені казали, що переріз геологічний по зализніці від Вікторію до порту Тампіко — коло 200 миль — коштує стількиж, як переріз океаном від Тампіко до Німеччини — поверх 3,000 миль.

Нафта.

Власник маетку Сан Роман вивинив нафтовий компані "право добувати нафту на землях маетку. За це право йому платити річн 30,000 доларів, а коли знайшли нафту та почали її добувати, то він ще доплачував матиме 6% "роялті" від цієї продукції.

Думаю, що така компанія як Імперіал Ойл (належить до групи Раффелера) не стала б платити такої ренти, коли б не мала надій знати там нафту.

Тепер нафтова індустрія, як і всі інші, переживає кризу, а тому ця компанія під цей час нічого там не робить.

Гидро-електрика.

Коли б будувалися греблі для іригації, то з невеликими додатковими витратами там можна би було добувати й електрику.

Електричної енергії могли б уживати порти, фермери, цукрові та консервові фабрики, молочарня та різні дрібні підприємства.

Висновки.

На мою думку, розвиток Сото ля Марини цілком залежить від іригації.

Коли земля буде наводнена, то її заселення піде дуже швидко.

Коли б рідшати: чи бути Україні самостійній, чи зістатися під владою імперіалістичної Москви. Проти перших років революції Україна тепер має ту вигоду, що українські маси абдулились до нового національного життя, свідомо, хочуть незалежності й за неї готові боротися. Право й правда на наших боці; я певний, що знайдеться в нас і сила, бо високі ясні, ідеї, волонери здатні викрасти найбільшу енергію в народних масах.

Перебуваючи в ССР, куди я їхав як у царство соціалізму, я ясно бачу, яку страшну реакційну ролю грає більшовицька диктатура. Зокрема на Україні всі вважають, що знають колективізацію за земельну й соціальною контролею, що повертає селян до катів панщини.

Закріпощення робітництва, небувалий у світі визиск, колісолоді пролтаріат і селянство мусімо працювати на державний капіталізм, самоволю ДІУ, терор, знищення свободи й порогора дурної сили до права, щоденна зневага людської гідності, глум над найвищими людськими почуттями — ось дієві обличчя більшовицького.

Ніякий культурний наріє не може обійтися без шкільного Товариства, яке в національній державі стає катіною державно-освітнього апарату, а в мішаний — доповнює її значення, коли не домагається освітньої роботи. — Скількиж більше значення для бездержавного українського народу має "Рідна Школа" в старому краю! Пам'ятаймо на це!

ОРИГІНАЛЬНИЙ НАПИС.

В якімсь словачків містечку поспувався водопровід, яким доходила вода до криниці й так не стало в ній води. Коли ми подорожували, зробити з криницею, однак він несподівано помер. Після його смерті, справа фінансу, направила коштувала би багато грошей, а збурення також, рини повисли в повітрі, бо всі вкінці вважали так, що коштувало б найменше грошей. І так одного дня появилася по-порожній криниці гарна двохричарна смальована табличка з таким написом: "З тієї криниці заборонено брати воду, бо сідлиги і нам, Українцям, якщо в ній нема ніякої".

НОВА УКРАЇНСЬКА ЧИТАНКА

ВЖЕ ПРИЙШЛА З КРАЮ

ЧЕТВЕРТА ЧИТАНКА

ВИДАННЯ П. МАТВИЧУКА.

Зміст: І. Школа, розум, знання. II. В родині. III. Серед дітей. IV. Праця. V. Веселі річч і смішині. VI. З життя звірат і птахів. VII. Бачки. VIII. Серед природи (про ліс). IX. З історії виваходів. X. За Україну. XI. Тарас Шевченко. XII. Оповідання з історії України (княжі часи).

ЦІНА 75 ЦЕНТИВ.

ЗАМОВЛЕННЯ І ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ:

СВОБОДА, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

останній дікоту матерії, щоб вивести за кордон; безмежне будівання міліонів і річночно розкішне життя, вивих десек тисяч" комуністичних олігархів; систематичне нищення гарварі кожної культурної й людської, що хоч у найменшій мірі покаже свою незалежну думку; виховання рабського безкритичного духа в молоді; напереді абсолютне бездіяння, утопічна спроба "лігати й випередити" Європу й Америку примітивними засобами відсталі країни та "більшовицький ентузіазм" — все те в мой голубий вік не вкладається в поняття соціалізму, постоу, культури, революції.

Можу Сталін і його прибічників й думаю, що вони "роблять революцію", але в такій разі й Хітлер-Ганс або Татерліан і Атіла теж були не менш "революціонерами", бо в них запалювали вогні дурбоду і життя; завоювання мас Як би не уявляли комуністичні верховоди себе "революціонерами", покидаючи "виволити весь світ", у дійсності, об'єктивно все те, що вони роблять є реакцією, бо задержує розвиток виробничих сил.

З погляду наукової соціалістичної теорії всесвітній розвиток продукційних сил є необхідна передумова здійснення соціалізму, бох соціалізм не збудує на злиднях і на агні.

Об'єктивно більшовицьким в-діям

Якіс зміни можуть здійснювати диктатуру більшовицьких бюрократів, цих психологічних наслідків генерала Аркадєва, який так був би за терористичний Стайльський "комунізм"?

(Дальше буде).

ПЕРШІЙ УКР. ПОТРЕБИВАЧІ ЗА
ВІСЛАД В ПРОСЯРІ І НА КОЛІСНО
МІА РОБІМО ГІРІЙ ПОКОРОЖІ

NO \$150

Без ризиків як дашки козаччини
ДОСТА, ВАЖЕТО НАСИ

Office: 488 AVON AVENUE.
Phone: Terrace 3-8832, 260 Waverly
3-1880. NEWARK, N. J.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХА-